

REKENKAMERCOMMISSIE
RIJNLAND

Jaarverslag 2021

van de rekenkamercommissie van
het hoogheemraadschap van Rijnland

18 januari 2022

Inhoud

Voorwoord	3
1. Inleiding	4
2. Wat hebben we gedaan?	5
2.1. Kaderrichtlijn Water	5
2.2. Energietransitie	6
3. Wat heeft het gekost?	7
4. Lidmaatschap NVRR, deelname aan de waterkring en overige acties	8

Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag 2021 van de rekenkamercommissie van het hoogheemraadschap van Rijnland (hierna Rijnland). De rekenkamercommissie is door de verenigde vergadering ingesteld als commissie met een onafhankelijke positie om de verenigde vergadering te ondersteunen bij de uitvoering van haar taken. De rekenkamercommissie wil bijdragen aan meer inzicht in de prestaties en waar nodig aanbevelingen doen voor de toekomst. De commissie voert daartoe onderzoeken uit. De rekenkamercommissie bepaalt vanuit haar onafhankelijkheid zelf welke onderwerpen worden onderzocht en hoe het onderzoek wordt ingericht.

In het jaarverslag rapporteert de commissie over haar werkzaamheden van het afgelopen jaar en de besteding van het budget. In het jaarverslag leest u dat de rekenkamercommissie in het afgelopen jaar het eerste rapport aan de verenigde vergadering heeft aangeboden, namelijk het onderzoek naar de Kaderrichtlijn Water. Daarnaast is een tweede onderzoek (Energietransitie) opgestart, dat in 2022 zal worden aangeboden aan de verenigde vergadering.

De rekenkamercommissie realiseert zich dat zij van de organisatie, de verenigde vergadering en het college van dijkgraaf en hoogheemraden veel tijd en aandacht vraagt gedurende de uitvoering van de onderzoeken en bij het controleren van de resultaten. Vanaf deze plek wil zij daarvoor haar dank uitspreken voor de bereidwillige medewerking aan deze onderzoeken.

Namens de rekenkamercommissie,

Patrick Pieters
voorzitter

1. Inleiding

Nadat de huidige rekenkamercommissie in 2020 is gestart en in dat eerste jaar heeft gewerkt aan de voorbereiding van haar werk (*position paper*, groslijst, keuze uit te voeren onderzoeken), heeft 2021 in het teken gestaan van de uitvoering van de eerste twee onderzoeken. Dat zijn Kaderrichtlijn Water (KRW) en Energietransitie. Van beide onderzoeken wordt verslag gedaan in hoofdstuk 2. Daarnaast is gewerkt aan de voorbereiding van onderzoeken voor het jaar 2022. Daartoe is een jaarplan opgesteld dat op 24 november is aangeboden aan de verenigde vergadering. Het jaarplan is te lezen op de website van Rijnland.

De rekenkamercommissie bestond dit jaar uit:

- de heer Patrick Pieters (voorzitter)
- de heer Jan Bots (lid)
- mevrouw Claudine Garama (lid)
- mevrouw Anneke van der Meij (ambtelijk secretaris)

In het jaar 2021 heeft de rekenkamercommissie 24 maal vergaderd.

2. Wat hebben we gedaan?

2.1. Kaderrichtlijn Water

De Kaderrichtlijn Water (KRW) is opgesteld om de waterkwaliteit in Europese wateren te verbeteren. In de richtlijn staan afspraken die ervoor moeten zorgen dat uiterlijk in 2027 het water in alle Europese landen voldoende schoon en gezond is. De uitvoering van KRW verloopt in drie fasen van zes jaar: 2010-2015, 2016-2021 en 2022-2027. Per fase worden door Rijnland in geselecteerde waterlichamen maatregelen uitgevoerd. Omdat de KRW voor een langere periode aanzienlijke invloed heeft op het werk en de uitgaven van het waterschap heeft de rekenkamercommissie dit thema gekozen voor een onderzoek. Het organisatieadviesbureau TwynstraGudde heeft dit onderzoek uitgevoerd.

De volgende hoofdvraag is geformuleerd:

In welke mate is het werken aan de realisatie van de KRW-doelen geïncorporeerd in het werk van het waterschap? In hoeverre slaagt het waterschap erin de KRW-doelen te verwezenlijken, ook in vergelijking met andere waterschappen? Welke sturingsmogelijkheden heeft de verenigde vergadering?

Het onderzoek is uitgevoerd en er is over gerapporteerd aan het bestuur (dijkgraaf en hoogheemraden) en aan de verenigde vergadering. De belangrijkste conclusies zijn dat:

- 1) het waterkwaliteitsbeheer en de waterkwaliteit onder invloed van KRW sterk zijn ontwikkeld in de afgelopen twee decennia;
- 2) Rijnland de doelen voor KRW en waterkwaliteit nog niet heeft gerealiseerd en per 2027 ook niet voor alle waterlichamen zal realiseren; dit is in lijn met landelijke trends;
- 3) de informatievoorziening aan de VV en – mede daardoor – de discussie in de VV sterk zijn gericht op de effectiviteit van maatregelen;
- 4) de VV daardoor beperkt toekomt aan het stellen van kaders en het maken van (politieke) keuzes.

De belangrijkste aanbevelingen zijn:

- 1) Werk met de huidige focus en inzet door aan de KRW-opgave.
- 2) Voer in aanloop naar kaderstellende momenten het gesprek over de complexiteit van KRW en de bijbehorende onzekerheden.
- 3) Geef als verenigde vergadering mee welke inzichten ten aanzien van effectiviteit van maatregelen en bandbreedtes daarin, risico's en consequenties van maatregelen wenselijk zijn.
- 4) Stuur als verenigde vergadering op basis hiervan op aspecten die passen bij de controlerende rol. Dit is de projectvoortgang bij individuele waterlichamen, maar

daarnaast (en vooral) gaat het hierbij om de mate van doelrealisatie (op systeemniveau), de bijdrage van maatregelen van het waterschap in combinatie met de invloed van externe factoren en (nieuwe) inzichten ten aanzien van de effectiviteit van maatregelen.

De belangrijkste aanbevelingen zijn overgenomen.

Het onderzoek heeft ertoe geleid dat een goede en intense discussie is gevoerd tussen dijkgraaf en hoogheemraden en de verenigde vergadering over de aard van het gesprek tussen beide gremia en de aard van de informatievoorziening aan de verenigde vergadering. Het bestuur zal de verenigde vergadering breder informeren, bijvoorbeeld over de complexiteit in dit dossier en de mogelijke te kiezen richtingen en de verenigde vergadering zal meer op hoofdlijnen spreken.

Het volledige onderzoeksrapport met daarin alle conclusies en alle aanbevelingen is gepubliceerd op de website van Rijnland.

Omdat de KRW loopt tot 2027 en omdat de waterkwaliteit dan waarschijnlijk nog niet overal op het gewenste peil is, is het zinvol om tegen die tijd te bezien of een (voortgangs)onderzoek van de rekenkamercommissie aan KRW gewijd zou moeten worden.

2.2. Energietransitie

Rijnland draagt actief bij aan de energietransitie en streeft naar energieneutraliteit. De beleidsdoelstellingen om dat te bereiken zijn op hoofdlijnen duidelijk. De doorvertalingen naar concrete uitvoeringsmaatregelen en bijbehorende budgetten zijn echter minder eenduidig. Ook zijn er vragen over de kosten en baten van het beleid en de benodigde maatregelen om de doelstellingen te behalen. De rekenkamercommissie realiseert zich dat (het beleid op) dit thema nog volop in ontwikkeling is. Gezien de maatschappelijke relevantie en bovenstaande omstandigheden heeft de rekenkamercommissie besloten het beleid rondom de energietransitie te onderzoeken. De rekenkamercommissie heeft de opdracht voor de uitvoering van dit onderzoek gegund aan CE Delft.

De centrale vraag voor dit onderzoek luidt:

Is het beleid van het hoogheemraadschap van Rijnland om energieneutraal te zijn per 2025 doeltreffend en doelmatig, en hoe verhoudt zich dit tot het verschuiven van de doelstelling naar 2030 en tot het komen tot CO₂-neutraliteit?

Het onderzoek is gestart in mei 2021 en de verwachting is dat de resultaten in maart 2022 aan de verenigde vergadering kunnen worden gepresenteerd.

3. Wat heeft het gekost?

De rekenkamercommissie had voor 2021 een budget van € 65.000,-- ter beschikking. Dit budget is met name bedoeld voor de kosten van extern in te huren onderzoeksbureaus en voor de vergoeding van de voorzitter en leden van de rekenkamercommissie. Het budget is in 2021 overschreden doordat er meer vergaderingen hebben plaatsgevonden dan oorspronkelijk begroot.

De rekenkamercommissie heeft dit jaar twee onderzoeken uitgevoerd, KRW is volledig afgerond, voor Energietransitie komt nog 5% van de kosten ten laste van 2022.

Omschrijving	Gemaakte kosten 2021 (excl. BTW)
Presentiegeld voorzitter en leden	€ 18.950,-
Lidmaatschap van de NVRR	€ 630,-
Onderzoek KRW	€ 24.562,-
Onderzoek energietransitie	€ 22.260,-
Totaal	€ 66.402,-

4. Lidmaatschap NVRR, deelname aan de waterkring en overige acties

De rekenkamercommissie is lid van de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies (NVRR) en volgt de ontwikkelingen van de Nederlandse rekenkamers en de publicaties van de NVRR. In navolging van de opzet bij gemeentelijke rekenkamers is enige jaren geleden onder de paraplu van de NVRR een zogenaamde 'Waterkring' gevormd. In kringverband zijn met enige regelmaat ontmoetingen tussen rekeningcommissies en rekenkamercommissies van waterschappen georganiseerd. Vanuit de Waterkring is het initiatief genomen om te verkennen of RK(C)s van andere waterschappen behoefte hebben aan samenwerking en/of kennisuitwisseling. De rekenkamercommissie van Rijnland volgt deze ontwikkeling.

De webpagina van de rekenkamercommissie op de website van Rijnland (<https://www.rijnland.net/over-rijnland/bestuur/rekenkamercommissie>) heeft in 2021 een update gehad. De website gaat meer dan voorheen fungeren als verzamelplaats van belangrijke producten van de rekenkamercommissie, zoals het position paper, reglement van orde, jaarplannen, jaarverslagen en onderzoeksrapporten.